

De Minister van Justitie en Veiligheid
De Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector staats- en
bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
13 december 2022

Ons kenmerk
4372510

nota

Beantwoording vragen Eerste en Tweede Kamer
wetsvoorstel Wet gegevensverwerking door
samenwerkingsverbanden en start consultatie amvb

1. Aanleiding

Het [wetsvoorstel](#) WGS ligt in de Eerste Kamer. Op verzoek van de Eerste Kamer zijn nadere adviezen uitgebracht: een [advies](#) van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), [voorlichting](#) van de Afdeling advisering van de Raad van State (beide november 2021), en een [advies](#) van het College voor de Rechten van de Mens (juni 2021).¹

Hierop is op verzoek van beide Kamers gereageerd door uw ambtsvoorganger bij [Kamerbrief](#) van 17 december 2021 aan beide Kamers. In de Kamerbrief zijn aanpassingen opgesomd om te voldoen aan de adviezen. Die zijn inmiddels verwerkt in de concept-amvb bij de WGS: het Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (BGS). Op 18 februari 2022 hebben beide Kamers 300 vragen gesteld. De antwoorden en het concept-BGS zijn nu gereed.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met:

- De antwoorden op de Eerste Kamervragen (memorie van antwoord / MvA);
- De antwoorden op de Tweede Kamervragen (hierna: antwoorden TK);
- De inhoud van het BGS en de start van de (internet)consultatie (zie §5), evenals het aanvragen van uitvoeringstoetsen over het BGS;
- Het in het BGS aanwijzen van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Koninklijke Marechaussee (KMar) als nieuwe deelnemers aan de infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV), (zie §6.1);
- Het in het BGS regelen van de mogelijkheid van verstrekking van iCOV-rapportages aan het Financieel Expertise Centrum (FEC) of Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's) (zie §6.2);

3. Kernpunten

- Het wetsvoorstel creëert heldere grondslagen voor multilaterale gegevensverwerking en versterkt de waarborgen voor een zorgvuldige gegevensverwerking door de RIEC's, iCOV, het FEC en de Zorg- en Veiligheidshuizen.
- De vragen van de **Eerste Kamer** ("voorlopig verslag") zijn gesteld in het kader van schriftelijke wetsbehandeling van de WGS. Inbreng is geleverd door de fracties van VVD, GroenLinks/PvdA, D66, PVV, ChristenUnie, PvdD en SGP. De vragen gaan onder meer over de mogelijkheid om nieuwe

¹ Op eerdere versies van de WGS is door de AP advies uitgebracht op 4 januari 2019 en 19 april 2019 en door de Afdeling advisering van de Raad van State op 21 november 2019.

samenwerkingsverbanden te regelen bij amvb, geautomatiseerde gegevensanalyse, rechtsbescherming, de nadere uitwerking in het BGS, het zorgdragen voor een zorgvuldige uitvoeringspraktijk en het toezicht.

- De vragen van de **Tweede Kamer** zijn gesteld naar aanleiding van de Kamerbrief van uw ambtsvoorganger. Inbreng is geleverd door de fracties van VVD, D66, CDA, SP, PvdA en Volt. Deze vragen gaan onder meer over de mogelijkheid om bij amvb nieuwe samenwerkingsverbanden te regelen, het voorkomen van discriminatie en geautomatiseerde gegevensanalyse.
- Het concept-BGS geeft uitvoering aan verplichtingen uit de WGS om bij amvb de waarborgen te concretiseren en zo exact mogelijk te omlijnen wat de samenwerkingsverbanden precies mogen doen. Tevens dient het BGS om zorgpunten te adresseren van het parlement, de Raad van State en de AP.
- Om de Kamervragen volledig te beantwoorden, verwijzen de antwoorden vaak naar het concept-BGS. Dit is klaar om tegelijk met de antwoorden in (internet)consultatie te gaan. De D66-fractie in de Eerste Kamer heeft gevraagd om het gehele concept-BGS te mogen ontvangen, omdat zij zich dan pas een oordeel kan vormen over de totale regeling. In de antwoorden is opgenomen dat het hele BGS wordt voorgehangen (zie hierna §4.5).

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector staats- en bestuursrecht

Datum
13 december 2022

Ons kenmerk
4372510

4. Belangrijke onderwerpen uit de beantwoording van de Kamervragen

4.1 De mogelijkheid om bij amvb samenwerkingsverbanden te regelen

De WGS bevat de mogelijkheid om bij amvb nieuwe samenwerkingsverbanden te regelen, onder meer voor het voorkomen en bestrijden van ernstige vormen van criminaliteit. De AP heeft geadviseerd om die mogelijkheid te schrappen. De Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: Afdeling advisering) vindt dat deze mogelijkheid moet worden beperkt tot tijdelijke spoedsituaties. Uw ambtsvoorganger heeft in zijn Kamerbrief van 17 december 2021 toegezegd dat de betreffende artikelen 3.1 tot en met 3.3 niet in werking zullen treden, en dat een wetsvoorstel wordt ingediend waarmee die artikelen worden aangepast. Via dat nieuwe wetsvoorstel wordt geregeld dat alleen nog in geval van spoed een samenwerkingsverband bij amvb kan worden geregeld, en dan alleen zolang dat nodig is ter overbrugging van de benodigde tijd voor een wetsvoorstel om het samenwerkingsverband in de WGS te regelen.

De VVD-Eerste Kamerfractie vindt dat hiermee “de grootste hobbel” is weggenomen en onderschrijft de gekozen oplossing. De Eerste Kamerfracties van de ChristenUnie en van GroenLinks/PvdA vragen in feite of de huidige regering bereid is om deze toezegging te herhalen (vragen 69 en 71). De D66-Eerste Kamerfractie vindt de toezegging mager en vraagt naar de uitwerking ervan. De PVV- en SGP-fracties stellen neutrale vragen hierover.

Voor de VVD-Tweede Kamerfractie “klemt” het echter dat de mogelijkheid om bij amvb nieuwe samenwerkingsverbanden in het leven te roepen nagenoeg volledig wordt geschrapt (vraag 1 antwoorden TK), mede gelet op de afspraken in het coalitieakkoord over betere gegevensuitwisseling in de aanpak van criminaliteit. De CDA- en VVD-Tweede Kamerfractie vragen of de mogelijkheid kan worden behouden, als die wordt voorzien van een voorhangprocedure. Dit lijkt niet kansrijk, omdat er reeds was voorzien in een nahangprocedure. De Tweede Kamerfracties van D66 en SP steunen de ingezette koers, maar vinden die nog niet ver genoeg gaan.

Hoofdpunten uit §11 memorie van antwoord en §1 antwoorden Tweede Kamer

- De mogelijkheid om bij amvb overige samenwerkingsverbanden op te richten wordt met een nieuw wetsvoorstel beperkt tot tijdelijke spoedsituaties. Dit zorgt voor een overbrugging van de tijd die nodig is om een wetswijziging tot stand te brengen om zo'n overig samenwerkingsverband alsnog in de WGS zelf te regelen. Hiermee wordt de Afdeling advisering gevolgd. De betreffende artikelen zullen niet in werking treden.
- De Eerste Kamer kan in de tussentijd de WGS aannemen onder de voorwaarde dat een wetsvoorstel op termijn wordt ingediend dat de drie artikelen aanpast. Het streven is om dat in de eerste helft van 2023 aan de Afdeling advisering te kunnen voorleggen. Met de keuze voor een wetsvoorstel waarop de behandeling van de WGS niet hoeft wachten kan, zoals de Afdeling advisering ook opmerkt, op korte termijn recht worden gedaan aan het belang om de gegevensverwerking binnen bestaande samenwerkingsverbanden van een helder juridisch kader te voorzien.
- Gedacht kan worden aan een samenwerkingsverband ten behoeve van het voorkomen of bestrijden van een ernstige vorm van criminaliteit – bijvoorbeeld cybercrime – dat de bevoegdheid mist om gemeenschappelijke casusanalyses of data-analyses te verrichten. Het valt ook niet uit te sluiten dat de Electronic Crimes Taskforce en het Landelijk Meldpunt Internetoplichting (al dan niet bij amvb) onder de WGS worden gebracht.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector staats- en bestuursrecht

Datum
13 december 2022

Ons kenmerk
4372510

N.B.: Gelet op de ontvangen inbreng is de kans groot dat een (ruime) meerderheid in de Eerste Kamer voorstander is van de lijn die is voorgesteld door de Afdeling advisering en uw ambtsvoorganger. Daarbij moet in aanmerking worden genomen dat een grote minderheid van de Tweede Kamer eind 2020 heeft gestemd vóór het amendement Van Nispen,² dat strekte tot het geheel schrappen van de betreffende grondslag uit het wetsvoorstel (vóór stemden o.a. SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, Denk en D66). Ook om te voorkomen dat slechts drie artikelen in de weg zouden staan aan een voorspoedige behandeling van de bijna zestig overige artikelen uit de WGS, is het raadzaam om te bevestigen dat de betreffende drie artikelen niet in werking zullen treden, en dat een wetsvoorstel volgt tot aanpassing van die artikelen.

4.2 Geautomatiseerde gegevensanalyse

Door diverse fracties wordt gevraagd naar de uitwerking van de geautomatiseerde gegevensanalyse,³ naar het gebruik van kunstmatige intelligentie of zelflerende systemen, en naar de waarborgen tegen discriminatie en ongewenste profilering.

Hoofdpunten uit §5 memorie van antwoord en §4 antwoorden Tweede Kamer

- Alleen voor het maken van iCOV-themarapportages mag volgens de WGS en concept-BGS geautomatiseerde gegevensanalyse worden toegepast.
- Kunstmatige intelligentie en zelflerende algoritmes zijn niet aan de orde.
- Een iCOV-themarapportage geeft een ontwikkeling of trend in een bepaalde regio of met betrekking tot een bepaald fenomeen weer teneinde inzicht te krijgen in bijvoorbeeld witwassen of bepaalde andere vormen van onrechtmatig financieel gewin. De mens moet specificeren welke indicatoren worden gebruikt en hoe deze worden toegepast op de data.

² Kamerstukken II 2020/21, 35447, nr. 10.

³ Geautomatiseerde gegevensanalyse is volgens artikel 1.1 WGS een analyse van persoonsgegevens waarbij *tijdens* de analyse geen menselijke tussenkomst plaatsvindt. De gegevensanalyse wordt door een geautomatiseerd systeem uitgevoerd. De WGS vereist wel dat er menselijke tussenkomst plaatsvindt in de fase *nadat* de analyse is voltooid maar *voordat* de resultaten worden verstrekt aan de deelnemer van het samenwerkingsverband.

- Artikel 1.9 WGS verplicht tot diverse waarborgen bij geautomatiseerde gegevensanalyses. Deze zijn mede bedoeld om discriminatie, fouten en vooroordelen tegen te gaan. De deelnemers moeten de analysemethode toetsen op feitelijke juistheid en kwaliteit. Menselijke tussenkomst is verplicht, waarbij wordt gecontroleerd op zorgvuldige totstandkoming van de analyse. Het samenwerkingsverband moet aan het publiek toegankelijke uitleg geven over de gehanteerde indicatoren. De analyse moet zodanig plaatsvinden dat de uitkomsten navolgbaar en controleerbaar zijn.
- Voor iCOV gelden verder specifieke waarborgen (artikelen 2.9-2.12 concept-BGS), zoals dat iCOV vooraf advies moet vragen over de gehanteerde indicatoren, verwerkingsmethode en gegevens aan de rechtmatigheidsadviescommissie, dat de indicatoren moeten worden opgesteld op basis van wetenschappelijke kennis, statistische validatie en expertkennis, en dat de gebruikte methode uitlegbaar, navolgbaar en controleerbaar moet zijn.
- De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) kan onderzoeken of gebruikte algoritmen functioneren in overeenstemming met het gegevensbeschermingsrecht. Voordat iCOV tot een nieuw type gezamenlijke geautomatiseerde gegevensanalyse overgaat, moet het een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uitvoeren op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). ICOV moet dan de AP raadplegen als hoge risico's niet zijn uit te sluiten.
- De geautomatiseerde gegevensanalyse en de gehanteerde indicatoren worden periodiek geëvalueerd. Jaarverslagen en privacy audits zijn verplicht.
- Meer gedetailleerde informatie over de gebruikte indicatoren bij geautomatiseerde gegevensanalyse kan in een vertrouwelijke setting met de Tweede Kamer worden gedeeld (antwoorden Tweede Kamer, vraag 36, Volt).
- ICOV gebruikt voor de verantwoording van het gebruik van de indicatoren het Kwaliteitskader Big Data⁴ van het OM en de Politie of een vergelijkbaar door de rechtmatigheidsadviescommissie goedgekeurd format.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector staats- en bestuursrecht

Datum
13 december 2022

Ons kenmerk
4372510

4.3 Het voorkomen van discriminatie

Gevraagd wordt naar de waarborgen om discriminatie te voorkomen, met name bij risicoprofilering (Eerste Kamer: D66, PvdA/GroenLinks, Tweede Kamer: Volt, D66, SP, PvdA).

Hoofdpunten uit vragen 37 en 39 memorie van antwoord en §2.4 antwoorden TK

- Bovenop het algemene discriminatieverbod uit onder meer de Grondwet bevatten de AVG, WGS en het concept-BGS extra waarborgen om discriminatie tegen te gaan.
- Op grond van artikel 9, eerste lid, AVG mogen geen gegevens worden verwerkt over ras of etnische afkomst.
- Artikel 1.9 concept-BGS voegt daaraan toe dat ook geen gegevens over nationaliteit mogen worden verwerkt, tenzij dit voor de identificatie van betrokkene onvermijdelijk is. Dit weerspiegelt hetgeen uw ambtsvoorganger heeft aangegeven in zijn Kamerbrief van 17 december 2021,⁵ en tijdens het wetgevingsoverleg in de Tweede Kamer over de WGS.⁶

⁴ Kamerstukken II 2019/20, 29628, nr. 948, bijlage "Kwaliteitskader Big data".

⁵ Kamerstukken 2021/22, 35447, nr. 21, paragraaf 7.1.

⁶ Kamerstukken 2020/21, 35447, nr. 20, blz. 37.

- In de rechtmatigheidsadviescommissie moet aandacht zijn voor het tegengaan van risico's op ongelijke behandeling en discriminatie (artikel 1.14 concept-BGS); zie hierna §4.7 over rechtmatigheidsadviescommissies.
- Medewerkers die ingezet worden in het samenwerkingsverband moeten opleidingen krijgen ter bevordering van hun kennis en vaardigheden op het gebied van een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens en data-ethiek (artikel 1.17 concept-BGS). Het tegengaan van (onbewuste) discriminatie komt hierbij aan de orde.
- De aanvullende waarborgen bij geautomatiseerde gegevensanalyses zijn mede bedoeld om discriminatie en vooroordelen tegen te gaan.
- ICOV gebruikt bij de ontwikkeling van een nieuw type themarapportage het Kwaliteitskader Big data. Daarin zijn uitdrukkelijk vragen geformuleerd om het risico van discriminatie in de indicatoren en gebruikte data te voorkomen.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector staats- en bestuursrecht

Datum
13 december 2022

Ons kenmerk
4372510

4.4 Rechtsbescherming en transparantie

Diverse fracties vragen hoe de rechtsbescherming van burgers is gewaarborgd (Eerste Kamer: VVD, GroenLinks/PvdA, PVV, D66, ChristenUnie, PvdD, Tweede Kamer: Volt en D66). Daarbij wordt ook gevraagd hoe herhaling van de toeslagenaffaire wordt voorkomen (Eerste Kamer: GroenLinks/PvdA, PVV). SP en D66 (Tweede Kamer) en GroenLinks/PvdA (Eerste Kamer) vragen naar transparantie, verwijzend naar de toeslagenaffaire en preventie van misstanden.

Hoofdpunten §4.1 en antw. 8 MvA en §2.3 & antw. 28 antwoorden TK

- Op de verwerking van persoonsgegevens door een samenwerkingsverband zijn onverkort de rechten en plichten uit de AVG van toepassing, zoals het recht op inzage, het recht op rectificatie en het recht op gegevenswissing. Op de verplichtingen en rechten uit de AVG gelden de uitzonderingen uit de AVG en de Uitvoeringswet AVG, zoals het doorkruisen van opsporings- en toezichtbelangen. Het wetsvoorstel voegt daar geen uitzonderingen aan toe.
- Elk samenwerkingsverband krijgt een contactpunt waar burgers terecht kunnen om hun rechten op grond van de AVG uit te oefenen, zoals hun inzage- en correctierecht (artikel 1.1 concept-BGS).
- Samenwerkingsverbanden moeten aan betrokkenen informatie verschaffen over de verwerking van hen betreffende persoonsgegevens (artikel 14 AVG). Dit is een taak van het contactpunt (artikel 1.3 concept-BGS). Verder zijn jaarverslagen verplicht, evenals publieke uitleg over gehanteerde indicatoren.
- Indien een betrokkene het niet eens is met het besluit op zijn verzoek, dan kan diegene terecht bij het contactpunt voor bezwaar en vervolgens bij de bestuursrechter voor beroep. Wanneer een deelnemer na de gezamenlijke gegevensverwerking beslist om een interventie te plegen, moet die voorafgaand aan de interventie ook nog zelfstandig feitenonderzoek doen. De informatie vanuit het samenwerkingsverband kan slechts als aanleiding dienen. Vervolgens geldt de gebruikelijke rechtsbescherming die van toepassing is bij besluiten of strafrechtelijke handhaving.
- Door naleving van de kaders uit de WGS en het concept-BGS, in combinatie met de bepalingen van de AVG, is geborgd dat een herhaling van situaties als bij de toeslagenaffaire wordt voorkomen. De WGS en het BGS bevatten een reeks belangrijke waarborgen om de bescherming van persoonsgegevens te versterken. Deze waarborgen hebben grote toegevoegde waarde en zijn overzichtelijk weergegeven in een schema (zie antwoord 13 memorie van antwoord, antwoord 28 antwoorden Tweede Kamer).

4.5 Nadere uitwerking in het BGS

De D66-fractie in de Eerste Kamer vraagt om de concept-amvb te mogen ontvangen, omdat zij dan pas een oordeel kan vormen over de totale regeling. De D66-fractie in de Tweede Kamer stelt vergelijkbare vragen.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector staats- en
bestuursrecht

Datum
13 december 2022

Ons kenmerk
4372510

Hoofdpunten uit §4.5 memorie van antwoord en antwoord 28 antwoorden TK

- De tekst van het concept-BGS gaat gelijktijdig met de publicatie van de antwoorden in internetconsultatie en is vanaf dan dus te raadplegen; ook door de leden van de EK en de TK. De werkbaarheid en inzichtelijkheid worden bevorderd doordat er sprake is van slechts één amvb (BGS). Deze kent dezelfde indeling als de WGS.
- In de beantwoording wordt toegezegd dat na de consultatiefase het gehele concept-BGS aan het parlement zal worden toegezonden in het kader van de voorhangprocedure opdat optimaal inzicht wordt geboden in de uitwerking van de waarborgen en de concretisering van de regels over de gegevensverwerkingen. Dat betekent dat bij de voorhangprocedure niet alleen de (zeven) bepalingen uit het concept-BGS aan het parlement zullen worden voorgelegd waarvan het wetsvoorstel dat voorschrijft, maar ook de overige (ruim dertig) bepalingen. *(N.B. Gebruikelijk is dat de voorhangprocedure plaatsvindt na de consultatiefase, omdat het parlement dan beschikt over de adviezen uit de consultatie en omdat het parlement dan kan zien tot welke wijzigingen de adviezen hebben geleid).*
- Voor het concept-BGS volgt in de eerste helft van 2023 de voornoemde voorhangprocedure, daarna advisering door de Afdeling advisering en tot slot voor enkele artikelen een nahangprocedure.

4.6 Uitvoering, professionaliteit en deskundigheid

De Eerste Kamerfracties van GroenLinks/PvdA, D66, PVV, ChristenUnie en PvdD vragen hoe de regering een kwalitatief goede uitvoeringspraktijk wil faciliteren. Zij wijzen erop dat de Afdeling advisering dit bij de WGS cruciaal acht.

Hoofdpunten uit §8 en 9 memorie van antwoord

- Professionaliteit en (juridische) deskundigheid op de werkvloer zijn van groot belang. Om deze te verbeteren worden diverse maatregelen getroffen.
- Artikel 1.17 concept-BGS bevat nadere waarborgen inzake de opleiding en training ten aanzien van gegevensverwerking.
- Het wetsvoorstel en concept-BGS voorzien in aanvullende waarborgen met betrekking tot de uitvoeringspraktijk, zoals de inrichting van rechtmatigheidsadviescommissies, de screeningsvereisten voor medewerkers en de waarborgen bij geautomatiseerde gegevensanalyse.
- De samenwerkingsverbanden zijn bestendig en bogen op ruime ervaring en expertise. Er zijn al veel acties ondernomen in het kader van professionaliteit en deskundigheid. Wel is verbetering nodig op punten waarop de uitvoering niet overal even scherp verloopt. Deze punten kunnen naar voren komen via de privacy audits, de rechtmatigheidsadviescommissies, de functionarissen gegevensbescherming of de wetsevaluatie.
- In hoeverre de aanvullende waarborgen, zoals uitgewerkt in het concept-BGS een lastenverzwaring met zich meebrengen, en welke middelen benodigd zijn, moet blijken uit de uitvoeringstoetsen die worden uitgevoerd ten tijde van de consultatie inzake deze amvb. Ook zal bij de uitvoeringstoetsen worden beoordeeld welke eventueel opgevoerde kosten zijn te relateren aan de WGS en het concept-BGS, en welke kosten gerelateerd zijn aan verplichtingen die nu reeds uit de AVG voortvloeien.

4.7 Toezicht en rechtmatigheidscommissies

De Eerste Kamerfracties van VVD, D66, PVV en PvdD en de Tweede Kamerfractie van D66 stellen vragen over toezicht en handhaving van de WGS. Verder hebben de Eerste Kamerfracties van D66, ChristenUnie, PvdD en SGP en de Tweede Kamerfractie van de PvdA vragen over de rechtmatigheidsadviescommissies.

Hoofdpunten §7 en 13 memorie van antwoord en §5 & vraag 25 antwoorden TK)

- Elk samenwerkingsverband moet een rechtmatigheidsadviescommissie hebben die de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens structureel moet beoordelen (artikel 1.8, zesde lid, WGS).
- Een samenwerkingsverband dat afwijkt van een advies van de rechtmatigheidsadviescommissie, moet dat motiveren, documenteren en rapporteren aan de coördinerend functionaris voor gegevensbescherming voor het samenwerkingsverband (artikel 1.13 concept-BGS).
- Een rechtmatigheidsadviescommissie is bevoegd rechtstreeks te adviseren aan de bestuurders van de deelnemers in het bestuurlijk gremium dat het samenwerkingsverband aanstuurt, zonder tussenkomst van een managementteam van een samenwerkingsverband (artikel 1.13, tweede lid).
- De leden van de rechtmatigheidsadviescommissie moeten beschikken over deskundigheid en ervaring op het gebied van de toepasselijke wetgeving inzake gegevensverwerking en de werking van het samenwerkingsverband
- Periodiek moet een onafhankelijke privacy-audit plaatsvinden (artikel 1.10 WGS). Zo wordt elk samenwerkingsverband doorgelicht op compliance met de AVG, WGS en BGS. De resultaten moeten worden toegezonden aan de AP.
- Toezicht wordt gehouden door de functionarissen voor gegevensbescherming (FG), de coördinerend FG voor het samenwerkingsverband, en de AP. De AP kan bij niet-naleving van de WGS of het BGS een bestuurlijke boete, een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom opleggen.
- Een betrokkene kan bij niet-naleving van WGS of BGS aan de AP verzoeken om handhaving (artikel 77 AVG) of naar de rechter stappen (artikel 79 AVG).

5. Belangrijkste punten uit het concept-BGS

Het concept-BGS regelt ter uitvoering van verplichtingen uit de WGS:

- Aanwijzing van een contactpunt voor betrokkenen;
- Regels over de werkwijze bij inzage- of rectificatieverzoeken van betrokkenen;
- Nadere regels over de inhoud en wijze van uitvoering van audits;
- Nadere waarborgen bij de gegevensanalyse door FEC en iCOV;
- Concretisering van de aan de RIEC's te verstrekken categorieën gegevens.

Daarnaast regelt het concept-BGS onder meer een aantal punten die voortvloeien uit de voornoemde [Kamerbrief](#) van uw ambtsvoorganger van 17 december 2021 in reactie op de nadere adviezen (zie de bijlage aan het slot van deze nota).

6. Beslispunten concept-BGS inzake iCOV

6.1 Aanwijzing AFM en Kmar als nieuwe deelnemers aan iCOV in BGS

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Koninklijke Marechaussee (KMar) wensen toe te treden tot iCOV. De WGS bevat een grondslag om nieuwe deelnemers aan te wijzen. Deelname moet daarvoor nodig zijn voor het doel van iCOV. Hierbij moet een voorhang- en nahangprocedure worden gevolgd. De Tweede Kamer heeft de verplichtingen daartoe in de WGS geamendeerd.

De AFM beschikt over informatie die iCOV in staat stelt om effectiever diens doel te bereiken, namelijk informatie over personen en ondernemingen, zoals beleggingsondernemingen, financiële dienstverleners, kredietverstrekkers, accountantsorganisaties en beurshandelaren. ICOV-rapportages dragen voor de AFM bij aan het realiseren van haar taken inzake het bestrijden van witwas- of fraudeconstructies door haar toezicht ten aanzien van het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering, het beschermen van consumenten tegen misleiding en de bestrijding van marktmissbruik zoals handel met voorwetenschap.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector staats- en bestuursrecht

Datum
13 december 2022

Ons kenmerk
4372510

De KMar zou toetreden tot iCOV voor zover het gaat om de uitoefening van haar politietaken. Net als de politie, een van de belangrijkste deelnemers aan iCOV, beschikt de KMar over informatie die iCOV in staat stelt om effectiever diens doel te vervullen, zoals informatie over de aanpak van ondermijnende criminaliteit op luchthavens en aanhoudingen van geldkoeriers. Aan iCOV-rapportages kan de KMar belangrijke kennis ontleenen ten behoeve van opsporingsonderzoeken in de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit op en rondom de luchthavens, witwassen, handel in verdovende middelen en mensensmokkel.

Gelet op deze argumentatie wordt voorgesteld om de AFM en de KMar in het concept-BGS op te nemen als nieuwe deelnemers van iCOV (artikel 2.6).

Dit beslispunt wordt ook voorgelegd aan de bewindspersonen van FIN. Met MinFin is afgesproken dat tijdens de internetconsultatie en de (gelijktijdige) advisering door de AP nader overleg wordt gevoerd over dit punt en om na de consultatie en ontvangst van het advies van de AP te bezien of nadere besluitvorming met betrekking tot de amvb en de toelichting nodig is. Diezelfde afspraak geldt voor het navolgende punt uit §6.2 van deze nota.

6.2 Gegevensuitwisseling tussen samenwerkingsverbanden

Met het [amendement-Yesilgöz-Zegerius](#) is aan artikel 1.7 WGS een achtste lid toegevoegd. Dat bepaalt dat een samenwerkingsverband de resultaten van de gezamenlijke gegevensverwerking kan verstrekken aan een ander samenwerkingsverband. Die verstrekking moet wel noodzakelijk zijn en de deelnemers van wie de gegevens afkomstig zijn, mogen er geen bezwaar tegen hebben. De toenmalige minister van JenV heeft bij Kamerbrief van 17 december 2021 aangekondigd deze uitwisseling zoveel mogelijk tot hit/no hit bevragingen te beperken, met een aanvullende regeling voor informatie-uitwisseling tussen een RIEC en Zorg- en Veiligheidshuis. In artikel 1.10 van het concept-BGS worden vier situaties uitgewerkt waarin gegevensuitwisseling tussen twee samenwerkingsverbanden kan plaatsvinden.

Eén van die situaties is de situatie waarin een deelnemer van iCOV een iCOV-rapportage heeft ontvangen over een persoon die wordt besproken in het FEC of RIEC. Als de deelnemer van iCOV ook deelneemt aan het FEC of RIEC, mag het volgens artikel 1.10 de iCOV-rapportage verstrekken, mits noodzakelijk en mits zonder bezwaren van de andere deelnemers. Een iCOV-rapportage kan RIEC-deelnemers in staat stellen om georganiseerde criminaliteit beter aan te pakken of de FEC-deelnemers in staat stellen om risico's van inbreuken op de integriteit van het financiële stelsel beter aan te pakken.

7. Politieke en bestuurlijke context

Afgaande op het eerdere stemgedrag in de Tweede Kamer en de schriftelijke inbreng van de Eerste Kamer lijkt een meerderheid mogelijk. De WGS heeft

overigens raakvlakken met de tekst in het regeerakkoord.⁷ De stukken zijn op dringend verzoek uitgebreid met ambtelijk MinFIN afgestemd. MinFIN staat erop de stukken voor akkoord voor te leggen aan hun bewindspersonen. Dit geschiedt parallel. Verwerkt zijn verder de commentaren van DGRR (DRB, DVB, DRC), DGSenB, OM en politie, en vertegenwoordigers van samenwerkingsverbanden.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector staats- en bestuursrecht

Datum
13 december 2022

Ons kenmerk
4372510

8. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

BIJLAGE, behorend bij §5 van deze nota

De navolgende punten uit het concept-BGS vloeien voort uit de voornoemde [Kamerbrief](#) van uw ambtsvoorganger van 17 december 2021 in reactie op de nadere adviezen van de AP en de Afdeling advisering:

1. dat het startpunt van de gegevensverwerking zoveel mogelijk wordt geconcretiseerd (artikelen 2.4, 2.8, 2.11, 2.16 en 2.20) en daarbij te expliciteren dat deelnemers alleen rechtmatig verkregen informatie mogen inbrengen in het samenwerkingsverband (artikel 1.5);
2. dat iCOV gegevens alleen mag verwerken indien de gegevensverwerking ziet op onrechtmatig financieel gewin (artikelen 2.8, 2.10 en 2.11);
3. dat bij iCOV een ondergrens geldt voor het aanvragen van rapportages over vermogen en inkomsten of relaties, vanwege de proportionaliteit (artikel 2.8);
4. dat de doelstelling van het FEC wordt gepreciseerd waar het gaat om risico's inzake "andere ernstige vormen van criminaliteit" (artikel 2.4, derde lid);
5. dat bij Zorg- en Veiligheidshuizen de gegevensverstrekking is beperkt tot de eerste schil rond een betrokkene, zonder tweede en derde schil (artikel 2.19);
6. dat uitdrukkelijke criteria zullen worden gesteld voor incidentele deelname aan de Zorg- en Veiligheidshuizen (artikel 2.21);
7. dat het delen van persoonsgegevens tussen samenwerkingsverbanden nader wordt geclausuleerd (artikel 1.10);
8. dat wordt beschreven wanneer persoonsgegevens in ieder geval eerder dan binnen vijf jaar moeten worden gewist en de verdere beperking van de mogelijkheid tot hernieuwde verwerking (artikel 1.16);
9. dat de positie van de rechtmatigheidsadviescommissies verder wordt versterkt (artikel 1.13);
10. dat samenwerkingsverbanden bij de verstrekking van resultaten zoveel mogelijk moeten motiveren op basis van welke informatie de uitkomst tot stand is gekomen (artikel 1.8, tweede lid);
11. dat in de rechtmatigheidsadviescommissie ook aandacht is voor het tegengaan van risico's op ongelijke behandeling en discriminatie (artikel 1.14, vierde lid);
12. dat de medewerkers die worden ingezet in het samenwerkingsverband en de leden van de rechtmatigheidsadviescommissie passende opleidingen en trainingen krijgen (artikel 1.17);
13. dat de samenwerkingsverbanden geen persoonsgegevens over nationaliteit mogen verwerken, tenzij dit voor de identificatie van betrokkene onvermijdelijk is (artikel 1.9).

⁷ Blz. 17 Coalitieakkoord 2021-2025: "Om criminaliteit goed aan te kunnen pakken is het belangrijk dat verschillende partijen (lokaal) **beter kunnen samenwerken en gegevens uitwisselen**. Ook zorgen we voor voldoende capaciteit en expertise om de taken beter te kunnen uitvoeren. We zorgen ervoor dat de grondslagen voor die gegevensuitwisseling met de juiste waarborgen, zoals doelbinding en proportionaliteit, zijn verankerd in de wet en dat in adequaat toezicht is voorzien."